

LITERATURA

‘Tirant lo Blanc’ i companyia, els imprescindibles de l’editorial Barcino

Creen una nova col·lecció per relançar grans textos clàssics

ANTONI RIBAS TUR
BARCELONA

El potencial dels clàssics catalans és inabastable. L’editorial Barcino, el segell editorial de la Fundació Lluís Carulla, llança aquest dimecres noves edicions del *Tirant lo Blanc*, de Joanot Martorell, i *La punyalada*, de Marian Vayreda, els dos primers volums d’una ambiciosa nova col·lecció. Amb *Imprescindibles*, l’editorial vol potenciar la literatura catalana des de l’Edat Mitjana fins al segle XX, omplir un buit al mercat i arribar a nous lectors més enllà dels d’altres col·leccions de la casa, com *Els Nostres Clàssics*, *Biblioteca Barcino* i *Tast de Clàssics*. “La nova col·lecció és imprescindible perquè és accessible i diversa: és accessible a nivell de territori i de gèneres literaris, i incorpora la perspectiva de gènere”, defensava la directora de la Fundació Carulla, Marta Esteve, durant la presentació de la col·lecció. Entre el públic de l’acte hi havia el director de la *Col·lecció Bernat Metge*, Raül Garrigasait, la directora de la Institució de les Lletres Catalanes, Izaskun Arretxe, i els escriptors Carles Duarte, Mercè Ibarz, Miquel de Palol i Màrius Serra, aquest últim autor d’una versió del *Tirant lo Blanc* en el català actual que l’editorial Proa va publicar fa un any.

La trajectòria de l’editorial Barcino té gairebé cent anys. Amb aquesta nova col·lecció emprèn una altra tasca de país i, al mateix temps, assumeix nous reptes. “Per primer cop incorporem de manera sistemàtica i programàtica autors que ara són clàssics i que quan Josep Maria de Casacuberta va fundar l’editorial el 1924 eren els seus contemporanis”, diu Oriol Magrinyà, el director de l’editorial Barcino. “Per a nosaltres, aquesta col·lecció significa entrar en un terreny relativament nou, ampliar el tractament més acadèmic, especialitzat i erudit dels clàssics i omplir el buit del lector no especialitzat que vol gaudir

El professor Josep Pujol, Oriol Magrinyà, el director de l’editorial Barcino, la directora de la Fundació Lluís Carulla, Marta Esteve, i la professora Margarida Casacuberta. PAU DE LA CALLE

dels clàssics amb els textos originals però tractats de tal manera que senti que són per a ell”, explica. Està previst que el ritme de publicació de la col·lecció *Imprescindibles* sigui d’uns quatre volums l’any.

Textos originals regularitzats

La nova edició del *Tirant lo Blanc* és del professor de la UAB Josep Pujol i actualitza la que Martí de Riquer va fer fa gairebé quaranta anys. Per fer-ho, Josep Pujol ha consultat, també, els facsímils de les dues edicions antigues (1490 i 1497) i ha tingut en compte totes les altres edicions que se n’havia fet. Així que ha restituit el text original regularitzat i l’ha acompanyat de notes lèxiques i culturals i d’un pròleg. Pel que fa a la nova edició de *La punyalada*, que es va publicar per primera vegada pòstumament el 1904 en una edi-

ció amb moltes intervencions alienes, la professora de la UdG Margarida Casacuberta ha consultat el manuscrit autògraf de Vayreda i les galerades que va poder revisar abans de morir. El resultat és un text fidel a l’autor i amb l’ortografia regularitzada. El volum també inclou un postfaci on l’experta dona claus de lectura i noves hipòtesis d’interpretació de l’obra.

El tercer volum de la col·lecció serà la poesia completa del mallorquí Bartomeu Rosselló-Pòrcel (1913-1938), que és considerat un dels millors exponents de l’entrada en la modernitat de les lletres catalanes. Barcino està treballant en altres autors com Dolors Monserdà, Narcís Oller, Carme Karr, Francesc Fontanella, Ramon Muntaner, Màrius Torres, Isabel de Villena, Àngel Guimerà i Maria Antònia Salvà. —

‘Covid’ i ‘culleradeta’ entren al diccionari

SÍLVIA MARIMON MOLAS
BARCELONA

El *Diccionari de la llengua catalana* de l’Institut d’Estudis Catalans ha incorporat un centenar de paraules noves i n’ha modificat 239. Entre les noves incorporacions, destaquen *covid* (en femení), *coronavirus*, *culleradeta* o *espertinar*. *Culleradeta* no és un diminutiu, sinó que es refereix concretament a la “quantitat d’una substància alimentària, medicinal, etc., que cap en una cullereta”. *Espertinar* és una altra manera de dir *berenar*, és a dir, l’àpat que es pot fer entre el dinar i el sopar. “La llengua catalana és molt àmplia i *espertinar* forma part del vocabulari bàsic de la Catalunya Nord”, ha destacat el filòleg de la Secció Filològica de l’Institut d’Estudis Catalans Josep Martines.

Altres paraules també s’han modificat per motius de gènere. A partir d’ara *floreta* deixa de ser una “paraula afalagadora adreçada a algú, tradicionalment a una dona, lloant els seus atractius”, i passa a ser una paraula que “hom adreça a algú”. Moltes altres paraules han crescut i han sumat nous significats. Així, amb l’impacte de la pandèmia, n’hi ha que tenen noves accepcions, com *aforament*, que a partir d’ara també es referirà al nombre màxim autoritzat de persones que es pot admetre en un local públic en un moment determinat. *Algú* també adquireix dos nous significats: ara també serà “una persona concreta d’identitat no precisada” i “una persona important”. *Ballar* i *bonança* creixen amb significats relacionats amb temes econòmics; *clatellada* a partir d’ara també es podrà fer servir per dir que a algú li han cobrat de manera excessiva, i *còmplice* suma tres noves accepcions: “persona que té avinença amb una altra persona”; “denota complicitat” o “afavoreix o no impedeix l’acompliment d’una cosa”. Una altra paraula amb nou significat és *ferros*, per referir-se a corrector dental.

Participis que passen a ser adjectius

Hi ha un bon grapat de participis que han passat a ser adjectius. “Això ha creat un debat important”, destaca Martines. “*Apartat* implica separació, una part del tot, però com a adjectiu, quin significat donem a *apartat*: ¿que no et veuen? ¿Una casa apartada vol dir que no és visible o que està allunyada del centre?”, reflexiona el filòleg. Entre aquests nous participis el significat dels quals no es desprèn dels significats del verb, destaquen *uniformat*, *viatjat*, *viscut*, *fotut*, *cardat* o *fumut*. —

14è PREMI HELENA JUBANY
DE NARRACIÓ CURTA
O RECURS DE CONTES
PER A SER EXPLICATS

ACTE DE LLIURAMENT

Dijous, 2 de desembre de 2021
a 2/4 de 8 del vespre
Biblioteca Antoni Comas de Mataró

Amb el suport de:

ara.cat

UOC Universitat Oberta de Catalunya

Ajuntament de Mataró

CULTURA MATARÓ

associació
helena jubany
i lorente

https://helena.jubany.cat/associacio